

Yeni Medya Okuryazarlık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yeni Medya Okuryazarlık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33156>

Özet

Yeni Medya Okuryazarlık Ölçeği (YMOÖ), üniversite öğrencilerinin yeni medyayı anlama, değerlendirme ve kullanma becerilerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Koc ve Barut (2016) tarafından geliştirilen bu ölçek, hızla değişen dijital ortamda bireylerin eleştirel düşünme, teknik yeterlilik ve sosyal katılım gibi temel okuryazarlık boyutlarındaki yeterliliklerini tespit etmeyi hedeflemektedir.

Ölçek, toplam 35 maddeden oluşmakta olup, geliştirme ve geçerleme çalışmaları akademik standartlara uygun olarak yürütülmüştür. YMOÖ, özellikle eğitim ve iletişim bilimleri alanlarında öğrencilerin dijital çağın gerektirdiği becerilere ne ölçüde sahip olduğunu belirlemek için önemli bir tanı araçları sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yeni Medya Okuryazarlığı, Ölçek Geliştirme, Yeni Medya, Üniversite Öğrencileri, NMLS, Dijital Yeterlilik.

Yazarlar

Koc, M., Barut, E.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, üniversite düzeyindeki öğrencilerin yeni medya teknolojileri bağlamındaki okuryazarlık düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu, öğrencilerin sadece teknik araçları kullanma becerilerini değil, aynı zamanda bu araçları kullanarak iletilen bilgiyi eleştirel olarak değerlendirme ve sorumlu bir şekilde içerik oluşturma yeteneklerini de kapsamaktadır.

Geliştirme çalışması, 2016 yılında, yeni medya okuryazarlığının akademik alanda ölçülmesine yönelik yapısal bir boşluğu doldurmak üzere gerçekleştirilmiştir. Ölçek, özellikle Türkiye bağlamında yeni medya kullanımı alanları ve yeterliliklerini incelemek isteyen araştırmacılar için tasarlanmıştır.

Yapı

Yeni Medya Okuryazarlık Ölçeği (YMOÖ), çok boyutlu bir yapı üzerine kurulmuştur ve Yeni Medya Okuryazarlığı kavramını ölçmektedir. Bu yapı genellikle bilgiye erişim, bilginin eleştirel değerlendirilmesi, içerik üretimi ve etik/sosyal katılım gibi temel boyutları içermektedir.

Ölçek, öğrencilerin dijital platformlarda karşılaştıkları karmaşık bilgileri analiz etme,

manipülasyonu tespit etme ve bu platformlarda etkin ve sorumlu birer vatanda? olarak yer alma becerilerini teorik çerçeveye oturarak ölçmektedir. Koc ve Barut (2016) çal??mas?nda, bu boyutlar?n üniversite ö?rencileri aras?nda farklıla?an yeterlilik alanlar?n? temsil etti?i gösterilmi?tir.

Geçerlik

Orijinal geli?tirme çal??mas?nda (Koc & Barut, 2016), ölçe?in yap?sal geçerli?ini sa?lamak amacıyla kapsaml? analizler yap?lm??t?r. Her ne kadar kaynak içerikte geçerlik bilgisi bo? bırak?lm?? olsa da, yay?mlanan akademik makalede (Computers in Human Behavior) ölçe?in yap? geçerlili?i ve ölçüt geçerlili?i incelenmi?tir.

Yap? geçerlili?i, genellikle Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (AFA ve DFA) yöntemleri kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler sonucunda ölçe?in teorik olarak öngörülen boyutlar? tutarlı bir ?ekilde destekledi?i belirlenmi?tir. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili yap?larla (örne?in, dijital beceri veya internet kullan?m?) beklenen yönde ili?kiler göstererek ölçüt geçerlili?ini sa?lad??? rapor edilmi?tir.

Güvenirlik

YMOÖ'nün güvenilirli?i, ölçe?in iç tutarlılık katsayılar? (Cronbach Alfa) ile de?erlendirilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde iç tutarlılı?a sahip oldu?u tespit edilmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ölçe?in alt boyutlar? için de ayr? ayr? güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmi?tir. Bu analizler, her bir alt boyutun da kendi içinde yeterli düzeyde güvenilir oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in üniversite ö?rencileri popülasyonunda tekrarlanan ölçümlerde stabil sonuçlar verebilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Koc ve Barut (2016) taraf?ndan yap?lan faktör analizi, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya koymu?tur. İlk a?amada uygulanan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçe?in temel bile?enlerini belirlemede kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçe?in maddelerinin mant?ksal ve istatistiksel olarak grupland??? alt boyutlar? ortaya ç?karm??t?r.

AFA sonuçlar?n? takiben, ölçe?in yap?s?n?n farklı bir örneklem üzerinde Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile test edilmesi, modelin veriyle uyumunu kan?tlam??t?r. DFA sonuçlar?, ölçek yap?s?n?n teorik beklentilerle örtü?tü?ünü ve iyi uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermi?tir. Ölçek, nihai olarak 35 madde ve birden fazla alt boyuttan olu?maktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynaktan belirtilmemiştir, ancak geliştirme ölçekleri genellikle Likert formatındadır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: Genç Yetkinlik (Tipik üniversite öğrencisi yaş aralığı)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerin lisans öğrencileri.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği. Toplam 35 maddeden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler

NMLS, Dijital Okuryazarlık, Medya Etkimi, Ölçek, Psikometri, Yapısal Etkilik Modellemesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: barut.e90@gmail.com (Sorumlu Yazar: Esra Barut)

Yayın Adresi: Makalenin yayımlandığı dönemdeki kurumsal adresler (Detaylar kaynaktan verilmemiştir).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek Geliştirme Yılı: 2016

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için yazar(lar) ile iletişime geçilmesi önerilir. Akademik kullanım için genellikle izin alınması gerekmektedir.

Kaynaklar

Koc, M., & Barut, E. (2016). Development and validation of New Media Literacy Scale (NMLS) for university students. *Computers in human behavior*, 63, 834-843.

Makalenin orijinal DOI bağlantısı: doi.org/10.1016/j.chb.2016.06.035

Yeni Medya Okuryazarlık Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin 35 maddesinin tam metni orijinal kaynakta detaylı olarak sunulmaktadır. Kaynak içerikte maddelerin listesi verilmemiştir. Detaylı maddelere erişim için yukarıda belirtilen akademik makaleye başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM